

SPRAWOZDANIE

z organizacji kursów dla repatriantów
i członków ich rodzin w 2025 roku.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	4
UCZESTNICY	4
REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ	4
ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNO - JĘZYKOWYCH DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW	5
MONITORING	7
EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU)	7
ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	10
MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	11
ZBIERANIE INFORMACJI O PRZYDATNOŚCI KURSÓW	13
EWALUACJA NA ZAKOŃCZENIE KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	13
KOSZTY KURSÓW	13
WNIOSKI I REKOMENDACJE	14

WSTĘP

W 2025 r. kursy adaptacyjno-językowe w formie obozów oraz kursy języka polskiego realizowane w miejscu zamieszkania dla repatriantów i członków ich rodzin zostały przeprowadzone przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą Polonijne Centrum Nauczycielskie (dalej: **ORPEG PCN**). Zadanie zrealizowano zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2022 r., poz. 1105 z późn. zm.) oraz na podstawie decyzji MEN nr **DWM-WOPGM.4722.1.2025.BT** z dnia **24 lutego 2025 r.**, zlecającej ORPEG realizację zadania pn. „**Organizacja kursów dla repatriantów oraz członków ich rodzin**”.

W ramach realizacji ww. zadania ORPEG PCN objął wsparciem **217 osób**. Szkolenia realizowano w formie stacjonarnej jako kursy językowo-adaptacyjne (w formie obozów) oraz jako **70-godzinne** kursy językowe prowadzone w miejscu zamieszkania.

W ramach ww. kursów repatrianci i członkowie ich rodzin otrzymali wsparcie ułatwiające adaptację w Polsce, w tym przygotowanie do wejścia na rynek pracy, kontynuowania nauki w polskim systemie edukacji, włączania się w życie społeczności lokalnych oraz rozwijania aktywności obywatelskiej.

Docelową liczbę beneficjentów określono na podstawie informacji przekazanych przez MSWiA (za pośrednictwem MEN). Planowano objęcie wsparciem **270-300 osób** z różnych województw. Ostatecznie w 2025 r. z pomocy skorzystało **217 osób**, w tym: **112 uczestników** w kursach realizowanych w formie obozów (w tym **32 dzieci i młodzieży**) oraz **105 uczestników** w 70-godzinnych kursach językowych prowadzonych w miejscu zamieszkania.

W kursach uczestniczyli repatrianci i członkowie ich najbliższych rodzin, którzy dotychczas nie korzystali z tej formy wsparcia finansowanej ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

W 2025 r. zrealizowano trzy kursy języka polskiego i adaptacyjne dla repatriantów w formie obozów:

- Toruń: 5-13.07.2025 r.
- Warszawa: 12-20.07.2025 r.
- Toruń: 6-14.12.2025 r.

We wszystkich zajęciach adaptacyjnych uczestniczył tłumacz, aby zapewnić sprawną komunikację, w szczególności w sprawach wymagających precyzji i dotyczących istotnych zagadnień, takich jak m.in. procedury związane z uzyskaniem świadczeń emerytalnych, podejmowaniem działalności gospodarczej, rekrutacją do szkoły lub na studia oraz poszukiwaniem i podejmowaniem pracy.

UCZESTNICZY

Łącznie w kursach realizowanych w formie obozów uczestniczyło **112 repatriantów**, w tym **32 dzieci i młodzieży**:

- w Toruniu – wzięło udział 39 osób, w tym 12 dzieci i młodzieży;
- w Warszawie – wzięło udział 38 osób, w tym 11 dzieci i młodzieży;
- w Toruniu – wzięło udział 35 osób, w tym 9 dzieci.

Uczestnicy przybyli do Polski z: Armenii – 3 osoby; Azerbejdżanu – 1 osoba; Gruzji – 7 osób; Kazachstanu – 50 osób; Kirgistanu – 8 osób; Rosji – 35 osób; Polski – 1 osoba (urodzona w Polsce), Ukrainy – 4 osoby, Uzbekistanu – 3 osoby.

REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ

Rekrutacja uczestników została przeprowadzona przez ORPEG PCN we współpracy z wydziałami urzędów wojewódzkich oraz samorządami miast i gmin.

1. Na podstawie list otrzymanych z ww. urzędów do repatriantów skierowano imienne zaproszenia.

2. Na stronie www.orpeg.gov.pl opublikowano informację o terminach planowanych kursów adaptacyjnych i kursów językowych dla repatriantów oraz członków ich rodzin (w formie obozów), a także udostępniono ankiety rekrutacyjne. Informacje były na bieżąco aktualizowane.
3. W wyniku podjętych działań na kursy adaptacyjne i językowe realizowane w formie obozów zgłosiło się 190 osób, natomiast ostatecznie udział wzięło 112 uczestników. W trakcie obozów informowano uczestników o możliwości skorzystania z kursów języka polskiego prowadzonych w miejscu zamieszkania.
4. W celu zwiększenia rozpoznawalności działań ORPEG na rzecz repatriantów, na stronie internetowej ORPEG funkcjonuje stała linia graficzna dedykowana tej tematyce, w ramach której publikowane są informacje o dostępnych kursach dla repatriantów.

ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNO - JĘZYKOWYCH DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW

Każdy z obozów obejmował łącznie **70 godzin** zajęć dydaktycznych, w tym **40 godzin zajęć adaptacyjnych** oraz **30 godzin zajęć języka polskiego**. Uczestnicy brali udział w wykładach, spotkaniach, warsztatach i konsultacjach, a także w zajęciach krajoznawczych, muzealnych oraz kulturalnych.

Wykonawców usług hotelowych oraz usług edukacyjnych i szkoleniowych wyłaniano zgodnie z procedurami obowiązującymi w zakresie zamówień publicznych.

W trakcie realizacji kursów adaptacyjno-językowych w formie obozów realizowano ramowy program przygotowany przez ORPEG PCN.

Program obejmował:

1. Blok adaptacyjny, a w nim następujące zagadnienia:
 - status prawny repatriantów,
 - system opieki zdrowotnej,
 - system oświaty,

- bezpieczeństwo publiczne,
- polityka prorodzinna oraz pomoc socjalna,
- rynek pracy, prawa pracownika oraz aktywizacja zawodowa,
- uprawnienia osób niepełnosprawnych oraz procedury uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- polska historia i polskie realia,
- trening umiejętności interpersonalnych.

2. Blok językowy, a w nim następujące zagadnienia:

- język polski w sytuacjach codziennych w domu, pracy, szkole,
- ćwiczenie słuchu fonematycznego oraz prawidłowej wymowy,
- rozwijanie i doskonalenie umiejętności rozumienia informacji przekazywanych przez media (prasę, tv, media elektroniczne),
- słownictwo związane z polską kulturą i tradycjami.

W zajęciach adaptacyjnych uczestniczył tłumacz, którego wsparcie było kluczowe, zwłaszcza w zakresie specjalistycznej terminologii oraz zapewnienia swobodnej i precyzyjnej komunikacji, m.in. w kontaktach z urzędnikami.

Uczestnikom obozów przekazano następujące podręczniki:

- Stempek, A. Stelmach, S. Dawidek, A. Szymkiewicz, *Polski krok po kroku 1*, wydawnictwo polish-courses.com.
- Burkat, A. Jasińska, M. Małolepsza, A. Szymkiewicz, *Hurra, po polsku, cz. 3: Podręcznik*.
- Stempek, P. Kuc, M. Grudzień, *Polski krok po kroku Junior*, wydawnictwo GLOSSA.
- B. Niesporek-Szamburska, A. Achtelik, *Bawimy się w polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Doboru podręczników dokonano na podstawie analizy ankiet zgłoszeniowych, w których repatrianci deklarowali poziom znajomości języka polskiego.

Ponadto uczestnicy otrzymali torby płócienne, długopisy, notatniki, poradnik repatrianta *Repatriacja krok po kroku* (publikacja przekazana bezpłatnie przez Fundację Pomoc Polakom na Wschodzie) oraz materiały szkoleniowe przygotowane przez prowadzących – przedstawicieli instytucji publicznych (m.in. ZUS, NFZ, kuratoria oświaty, urzędy pracy, urzędy

skarbowe). Dzieciom przekazano długopisy, butelki z filtrem, pluszowe breloki oraz worki sportowe.

MONITORING

W ramach bieżącego monitoringu prowadzono rozmowy z uczestnikami dotyczące stopnia i zakresu realizacji ich potrzeb oraz oczekiwań, a także rozmowy z prowadzącymi. Zapewniono wymianę informacji pomiędzy osobami prowadzącymi zajęcia, realizowano obserwacje zajęć oraz analizowano materiały przekazywane uczestnikom.

Monitorowanie umożliwiło pozyskanie bieżącej informacji zwrotnej na temat użyteczności treści przekazywanych podczas kursów w odniesieniu do potrzeb uczestników. Pozwoliło również na bieżące dostosowywanie programu i metod pracy, a także przyczyniło się do określenia zakresu dalszego wsparcia niezbędnego dla poszczególnych rodzin.

EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU)

Obóz w Toruniu (5-13.07.2025)

Uczestnicy bardzo chętnie i z dużym zaangażowaniem brali udział w proponowanych zajęciach oraz spotkaniach. Aktywnie zadawali pytania i prosili o doprecyzowanie interesujących ich zagadnień, w szczególności podczas spotkań z przedstawicielami instytucji publicznych.

Uczestników podzielono na trzy grupy językowe: A0/A1, A2 oraz B1 – na podstawie deklaracji z ankiet zgłoszeniowych oraz wyników testu plasującego przeprowadzonego podczas pierwszych zajęć z języka polskiego. Każda sala była wyposażona w rzutnik i zestaw nagłośniający, co umożliwiło realizację zajęć z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych.

W grupie młodzieżowej zajęcia z języka polskiego prowadził animator, który szybko nawiązał relację z uczestnikami. Doskonalenie języka polskiego odbywało się również w trakcie działań integracyjnych, m.in. podczas „żywych lekcji” w studiu nagraniowym w Niewidzialnym Domu, wizyt w kinie i Muzeum Piernika, a także podczas wspólnych wyjść i posiłków. Uczestnicy byli otwarci, chętnie włączali się w proponowane aktywności i sami inicjowali dodatkowe spotkania.

Głównym celem bloku adaptacyjnego było przygotowanie repatriantów do aktywnego włączenia się w życie społeczne i zawodowe w Polsce. Podczas spotkań z przedstawicielami

poszczególnych instytucji uczestnicy uzyskali wiele praktycznych informacji, które pomogły rozwiązać wątpliwości związane z pobytem i funkcjonowaniem w Polsce.

Obóz w Warszawie (12-20.07.2025)

Kursanci chętnie i z dużym zaangażowaniem uczestniczyli w proponowanych zajęciach. Aktywnie zadawali pytania przedstawicielom instytucji oraz korzystali z możliwości indywidualnych konsultacji po zakończonych spotkaniach. Uczestniczyli również w spotkaniach wieczornych, po których kontynuowali rozmowy w mniejszych grupach.

Grupa była zróżnicowana pod względem znajomości języka polskiego; zdecydowana większość kursantów komunikowała się w języku polskim w ograniczonym stopniu. W związku z tym podczas zajęć konieczne było wsparcie tłumacza.

Zajęcia z psychologiem prowadzone w formule warsztatowej pozytywnie wpłynęły na otwartość uczestników. W trakcie spotkań uczestnicy m.in. tworzyli mapę wdzięczności oraz pracowali z wykorzystaniem kart uczuć i potrzeb.

Podczas spotkań z przedstawicielami poszczególnych instytucji repatrianci uzyskali wiele praktycznych informacji, które pomogły rozwiązać wątpliwości związane z pobytem w Polsce. Części spraw nie udało się rozwiązać na miejscu, jednak dzięki zaangażowaniu prowadzących uczestnicy otrzymali wsparcie oraz kontakty do instytucji, w których mogą liczyć na dalszą pomoc.

Bloki adaptacyjne dla dzieci i młodzieży realizowano w sposób zróżnicowany, dostosowując formy pracy do wieku i zainteresowań uczestników.

Obóz w Toruniu (6-14.12.2025)

Uczestnicy wykazywali wysoki poziom zaangażowania oraz zainteresowania proponowanymi zajęciami i spotkaniami. Aktywnie uczestniczyli w zajęciach, zadawali dodatkowe pytania i prosili o doprecyzowanie kwestii dla nich istotnych, szczególnie podczas spotkań z przedstawicielami instytucji publicznych.

Uczestników podzielono na trzy grupy językowe: A0/A1, A2 oraz B1 – na podstawie deklarowanego poziomu znajomości języka polskiego oraz wyników testu plasującego przeprowadzonego podczas pierwszych zajęć. Każda sala była wyposażona w rzutnik i zestaw nagłaśniający, co umożliwiło realizację zajęć w formie multimedialnej i urozmaiconej.

W grupie młodzieżowej zajęcia z języka polskiego prowadził animator, który szybko nawiązał pozytywną relację z uczestnikami, co sprzyjało ich aktywności oraz motywacji do nauki. Doskonalenie kompetencji językowych odbywało się także podczas działań integracyjnych, m.in. w trakcie wizyt w studiu nagraniowym w Niewidzialnym Domu, w kinie oraz w Muzeum Piernika, a także podczas pozostałych wspólnych wyjść i posiłków.

Uczestnicy byli otwarci, chętnie włączali się w proponowane aktywności oraz często inicjowali dodatkowe spotkania.

Głównym celem bloku adaptacyjnego było przygotowanie repatriantów do aktywnego włączania się w życie społeczne i zawodowe w Polsce. Dzięki spotkaniom z przedstawicielami poszczególnych instytucji uczestnicy uzyskali szereg praktycznych informacji, które pomogły rozwiązać wątpliwości związane z pobytem oraz funkcjonowaniem w nowym środowisku.

Uczestnikom zapewniono także wsparcie w rozwiązywaniu bieżących spraw, m.in. poprzez wspólne wypełnianie dokumentów oraz ułatwianie kontaktu z urzędnikami. Szczególnie wysoko oceniono pracę tłumaczy, którzy wspierali kursantów, a jednocześnie pomagali animatorom i kierownikowi kursu w bieżącym rozwiązywaniu ewentualnych trudnych sytuacji.

Z analizy ankiet wynika wysoki poziom zadowolenia uczestników kursów adaptacyjno-językowych realizowanych w formie obozów. Repatrianci, posługując się skalą ocen od 1 (najniższa) do 6 (najwyższa), ocenili kursy w następujących obszarach:

- trafność doboru tematu (nazwy, tytułu) szkolenia,
- trafność programu szkolenia,
- materiały szkoleniowe,
- dzienny rozkład dnia,
- warunki, w jakich odbywały się zajęcia,
- trafność doboru zajęć dodatkowych,
- trafność doboru imprez towarzyszących,
- warunki mieszkania w czasie kursu,
- wyżywienie.

L.p.	BADANY OBSZAR	TORUŃ I	WARSZAWA	TORUŃ II	OGÓLNI
1	Trafność doboru tematów	5,95	6,00	-	5,98
2	Trafność programu	5,86	5,81	6,00	5,89
3	Materiały szkoleniowe	5,82	5,85	5,94	5,87
4	Rozkład dnia	5,6	5,89		5,75
5	Warunki, w jakich odbywały się zajęcia	5,91	5,89	6,00	5,93
6	Trafność doboru zajęć dodatkowych	5,78	5,85	-	5,82
7	Trafność doboru imprez towarzyszących	5,95	5,78	-	5,87
8	Warunki mieszkaniowe	6,0	5,81	-	5,91
9	Wyżywienie	5,95	5,96	-	5,96
10	Ogólna ocena	5,82	5,52	6,00	5,78
	Średnia	5,86	5,84	5,99	5,90

ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Po zakończeniu kursów adaptacyjnych oraz kursów języka polskiego realizowanych w formie obozów repatrianci i członkowie ich rodzin deklarowali chęć kontynuowania nauki języka polskiego w miejscu zamieszkania. W wyznaczonym przez organizatora terminie zgłosiło się **125 osób** zainteresowanych udziałem w takich zajęciach. Zgodnie ze zgłoszonym zapotrzebowaniem zorganizowano i przeprowadzono **70-godzinne** kursy językowe w miejscu zamieszkania, w których ostatecznie uczestniczyło **105 osób**.

łącznie zrealizowano **37 kursów w 27 miejscowościach**. Równolegle prowadzono po trzy kursy w Warszawie oraz po dwa kursy m.in. w: Gdańsku, Gliwicach, Lublinie, Opolu, Wrocławiu, Poznaniu, Włocławku, Sopocie, Zielonej Górze, Sosnowcu i Wińsku.

Najczęstsze przyczyny rezygnacji osób, które pierwotnie deklarowały udział, stanowiły: brak możliwości pogodzenia pracy zawodowej z uczestnictwem w kursie, sytuacje rodzinne oraz choroba.

Zajęcia prowadzili lokalni nauczyciele, którzy dostosowywali program nauczania do potrzeb i możliwości uczestników.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

Kursy języka polskiego realizowane w miejscu zamieszkania przeprowadzono w następujących miejscowościach; szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela: Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania według miejscowości realizacji.

Lp.	Miejscowość	Województwo	Liczba uczestników
1.	Białystok	podlaskie	2
2.	Bielsko-Biała	śląskie	2
3.	Domostawa	podkarpackie	2
4.	Gdańsk	pomorskie	9
5.	Gliwice	śląskie	6
6.	Karlıno	zachodniopomorskie	1
7.	Konin	wielkopolskie	1
8.	Kraków	małopolskie	3
9.	Lublin	lubelskie	1
10.	Łomża	podlaskie	4
11.	Łódź	łódzkie	1
12.	Oleśnica	dolnośląskie	3
13.	Opole	opolskie	1
14.	Poznań	wielkopolskie	14
15.	Racibórz	śląskie	2
16.	Rybnik	śląskie	3
17.	Siechnice	dolnośląskie	2
18.	Sopot	pomorskie	3
19.	Sosnowiec	śląskie	1
20.	Środa Wielkopolska	wielkopolskie	2
21.	Warszawa	mazowieckie	22
22.	Wińsko	dolnośląskie	2
23.	Witnica	lubuskie	3
24.	Włocławek	kujawsko-pomorskie	2
25.	Wrocław	dolnośląskie	8
26.	Zawiercie	śląskie	3
27.	Zielona Góra	lubuskie	2
SUMA			105

Tabela: Liczba uczestników kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania według województw.

Lp.	Województwo	Liczba uczestników
1.	dolnośląskie	15
2.	kujawsko-pomorskie	2
3.	lubelskie	1
4.	lubuskie	5
5.	łódzkie	1
6.	małopolskie	3
7.	mazowieckie	22
8.	opolskie	1
9.	podkarpackie	2
10.	podlaskie	6
11.	pomorskie	12
12.	śląskie	17
13.	wielkopolskie	17
14.	zachodniopomorskie	1
SUMA		105

Najwięcej uczestników pochodziło z województw: mazowieckiego (22), wielkopolskiego (17), śląskiego (17), dolnośląskiego (15) oraz pomorskiego (12). Z województwa podlaskiego pochodziło 6 osób. Najmniej uczestników odnotowano w województwach: lubuskim (5), małopolskim (3), kujawsko-pomorskim (2), podkarpackim (2), a także: lubelskim (1), opolskim (1), zachodniopomorskim (1) i łódzkim (1).

Wykres: Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania – podział według województw.

Kursy językowe w miejscu zamieszkania repatriantów 2025

ZBIERANIE INFORMACJI O PRZYDATNOŚCI KURSÓW

W ramach bieżących działań prowadzono rozmowy z uczestnikami dotyczące stopnia i zakresu realizacji ich potrzeb oraz oczekiwań, a także rozmowy z prowadzącymi. Realizowano również obserwacje wybranych zajęć oraz analizę materiałów przekazywanych uczestnikom.

EWALUACJA NA ZAKOŃCZENIE KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Na zakończenie zajęć kursanci wzięli udział w badaniu ankietowym. Analiza wyników wskazuje na wysoki poziom zadowolenia repatriantów zarówno z programu kursów języka polskiego realizowanych w miejscu zamieszkania, jak i ze sposobu ich prowadzenia.

Kursy przebiegały bez większych zakłóceń. Analiza potrzeb i oczekiwań uczestników oraz ich możliwości językowych, przeprowadzona na pierwszych zajęciach, umożliwiła dostosowanie treści i ćwiczeń w sposób jak najbardziej efektywny, co potwierdzają wyniki ankiet.

Część uczestników – z uwagi na podjęcie pracy zawodowej w trakcie trwania kursu – miała trudności z utrzymaniem wysokiej frekwencji na zajęciach.

KOSZTY KURSÓW

W 2025 r. na realizację kursów języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin wydatkowano łącznie **874 998,80 zł**, w tym: **221 225,50 zł** na kursy języka polskiego realizowane w miejscu zamieszkania oraz **653 773,30 zł** na kursy adaptacyjno-językowe w formie obozów.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

1. Ze względu na przyjazdy repatriantów w ciągu całego roku oraz zgłoszenia napływające poza głównym okresem rekrutacji i rozliczeń finansowych, zasadne jest zlecenie zadania na co najmniej dwa lata. Rozwiązanie to umożliwiłoby optymalną organizację kursów językowych w miejscu zamieszkania, w tym uruchamianie zajęć bezpośrednio po przyjeździe do Polski, co ułatwiłoby znalezienie pracy oraz przyspieszyłoby osiągnięcie sprawnej komunikacji w sytuacjach codziennych.
2. Kluczowe jest, aby dane osobowe przekazywane przez urzędy wojewódzkie trafiały do ORPEG możliwie szybko po otrzymaniu zlecenia realizacji zadania. Umożliwi to odpowiednio wczesne przygotowanie i wysyłkę imiennych zaproszeń. Warto jednocześnie zwrócić się do urzędów wojewódzkich o przekazywanie kompletu danych niezbędnych do kontaktu: imię i nazwisko, rok urodzenia, pełny adres zamieszkania, numer telefonu oraz adres e-mail (w przypadku braku adresu e-mail – co najmniej numer telefonu).
3. Zasadne byłoby uruchomienie ogólnopolskiego numeru kontaktowego, za pośrednictwem którego repatrianci mogliby uzyskać bieżące informacje oraz wsparcie związane z pobytem w Polsce.
4. Warto rozważyć wprowadzenie intensywnego, wieloaspektowego wsparcia rodzin w miejscu zamieszkania, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi wymagającymi wsparcia psychologiczno-pedagogicznego oraz osób starszych.
5. Rekomenduje się objęcie uczestników dodatkowym ubezpieczeniem NNW.
6. Zasadne jest opracowanie systemu monitorowania postępów uczestników w adaptacji do polskich realiów po zakończeniu kursów.
7. Warto rozważyć zwiększenie liczby godzin kursu języka polskiego.
8. Pozytywne efekty przynosi łączenie funkcji animatora i lektora.
9. Trudność stanowi brak możliwości wyciągnięcia konsekwencji wobec osób, które opuszczają obóz przed jego zakończeniem z przyczyn innych niż losowe (np. z powodu wcześniej zaplanowanych zobowiązań, o których nie poinformowano organizatora).

p.o. Wicedyrektora
ds. Polonijnego Centrum Nauczycielskiego